



1780

## De integratione formulae $\int (dx \log x)/\sqrt{(1-xx)}$ ab $x=0$ ad $x=1$ extensa

Leonhard Euler

Follow this and additional works at: <https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works>

Record Created:

2018-09-25

---

### Recommended Citation

Euler, Leonhard, "De integratione formulae  $\int (dx \log x)/\sqrt{(1-xx)}$  ab  $x=0$  ad  $x=1$  extensa" (1780). *Euler Archive - All Works*. 499.

<https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works/499>

This Article is brought to you for free and open access by the Euler Archive at Scholarly Commons. It has been accepted for inclusion in Euler Archive - All Works by an authorized administrator of Scholarly Commons. For more information, please contact [mgibney@pacific.edu](mailto:mgibney@pacific.edu).



DE  
INTEGRATIONE FORMVLAE

AB  $x=0$  AD  $x=1$  EXTENSA.

Auctore

L. E. L. E. R. O.

Methodus maxime naturalis huiusmodi formulas  $\int p dx$  tractandi in hoc consistit, ut eae ad alias huiusmodi formas  $\int q dx$  reducantur, in quibus littera  $q$  sit functio algebraica ipsius  $x$ ; quandoquidem regulae integrandi potissimum ad tales formulas sunt accommodatae. Huiusmodi autem reductio nulla profus laborat difficultate, quando functio  $p$  ita est comparata, ut integrale  $\int p dx$  algebraice exhiberi queat. Si enim fuerit  $\int p dx = P$ , ita ut formula proposita sit  $\int dP$ , ea sponte reducitur ad hanc expressionem:  $P - \int \frac{P dx}{x}$ , sicque iam totum negotium ad integrationem huius formulae  $\int \frac{P dx}{x}$  est perducendum. Quando vero formula  $\int p dx$  integrationem algebraicam non admittit, quemadmodum euenit in nostra formula proposita  $\int \frac{dx}{1-x^2}$ , talis reductio successu penitus caret;

caret. Cum enim fit  $\int \frac{dx}{\sqrt{1-xx}} = A. \sin. x$ , ista reductio daret

$\int \frac{dx \cdot l x}{\sqrt{1-xx}} = A. \sin. x \cdot l x - \int \frac{dx}{x} A. \sin. x$   
 ficque post signum integrationis noua quantitas transcens  $A. \sin. x$  occurreret, cuius integratio aequae est abscondita ac ipsius propositae. Quare cum nuper singulari methodo inuenissem esse

$\int \frac{dx \cdot l x}{\sqrt{1-xx}} \left[ \begin{smallmatrix} ab\ x = 0 \\ ad\ x = 1 \end{smallmatrix} \right] = -\frac{1}{2} \pi / 2$   
 expressio integralis eo maiori attentione digna est censenda, quod eius inuestigatio neutiquam est obuia; vnde operae pretium esse duxi eius veritatem etiam ex aliis fontibus ostendisse, ante quam ipsam methodum, quae me eo perduxit, exponerem.

### Prima demonstratio integrationis propositae.

§. 2. Quoniam hic potissimum ad series infinitas est recurrendum, formula autem  $l x$  talem resolutionem simplicem respuit, adhibeamus substitutionem  $\sqrt{1-xx} = y$  vnde fit  $x = \sqrt{1-yy}$ , hincque porro

$$l x = -\frac{yy}{2} - \frac{y^3}{4} - \frac{y^5}{6} - \frac{y^7}{8} - \text{etc.}$$

hoc igitur modo formula integralis proposita  $\int \frac{dx \cdot l x}{\sqrt{1-xx}}$  transformatur in sequentem formam:

$$\int \frac{dy}{\sqrt{1-yy}} \left( \frac{yy}{2} + \frac{y^3}{4} + \frac{y^5}{6} + \frac{y^7}{8} + \text{etc.} \right)$$

vbi, cum fit  $y = \sqrt{1-xx}$ , notetur integrationem extendi debere ab  $y = 1$  vsque ad  $y = 0$ ; quare si hos terminos integrationis permutare velimus, signum totius formae mutari oportet.

§. 3. Quo autem minus tali signorum mutatione confundamur, designemus valorem quaesitum littera S, vt fit

$$S = \int \frac{dx \cdot l x}{\sqrt{1-xx}} \left[ \begin{smallmatrix} ab\ x = 0 \\ ad\ x = 1 \end{smallmatrix} \right]$$

atque

١٥٨

sub his autem integrationis terminis, scilicet ab  $y = 0$  ad  $y = 1$ , iam satis notum est, singulas partes, quæ hic occurrunt, ad sequentes valores reduci:

ubi assumptum est,  $\pi = \int_0^1 \frac{dy}{\sqrt{(1-y^2)(1-k^2y^2)}}$ , ita ut  $\pi$  exprimat ratio-  
nem diametri ad peripheriam circuli

$$S = \frac{1}{2} \left( \frac{1 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8} + \frac{1 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8} + \frac{1 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8} + \text{etc.} \right)$$

5 Cum fit

[illegible]

sicque ad ipsam seriem nostram sumus perducti, cuius ergo valor quaeri debet ex hac expressione:  $\int \frac{dz}{z\sqrt{1-zz}} - l z$ , integrali scilicet ita sumto, ut evanescat posito  $z=0$ , quo facto statuatur  $z=1$ , ac prodibit ipsa series

$$\frac{1}{2^2} + \frac{1 \cdot 3}{2 \cdot 4^2} + \frac{1 \cdot 3 \cdot 5}{2 \cdot 4 \cdot 6^2} + \frac{1 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8^2} + \text{etc.}$$

Hoc igitur modo totum negotium perductum est ad istam formulam integram  $\int \frac{dz}{z\sqrt{1-zz}}$ , quae posito  $\sqrt{1-zz}=v$  transit in hanc formam:  $\frac{-dv}{1-vv}$  cuius integrale constat esse  $-\frac{1}{2} l \frac{1+v}{1-v} = -l \frac{1+v}{\sqrt{1-vv}}$ . Quodsi loco  $v$  restituatur valor  $\sqrt{1-zz}$ , tota expressio, qua indigemus, ita se habebit:

$\int \frac{dz}{(z\sqrt{1-zz})} - l z = -l \frac{(1+\sqrt{1-zz})}{z} - l z + C = C - l(1+\sqrt{1-zz})$ , ubi constans ita accipi debet, ut valor evanescat, posito  $z=0$ , ideoque erit  $C=l/2$ . Quamobrem, posito  $z=1$ , summa seriei quaesita erit  $l/2$ , hincque valor ipsius formulae integralis propositae erit

$$\int \frac{dx l x}{\sqrt{1-xx}} = S = -\frac{\pi}{2} l 2$$

prorsus uti longe alia methodo inueneram, ex quo iam satis intelligitur, istam veritatem utique altioris esse indaginis, ideoque attentione Geometrarum maxime dignam.

### Alia demonstratio integrationis propositae.

§. 6. Cum sit  $\frac{dx}{\sqrt{1-xx}}$  elementum arcus circuli cuius sinus  $= x$ , ponamus istum angulum  $= \Phi$ , ita ut sit  $x = \sin. \Phi$  et  $\frac{dx}{\sqrt{1-xx}} = d\Phi$ , atque facta hac substitutione valor quantitatis  $S$ , in quem inquirimus, ita repraesentabitur:  $S = \int d\Phi l \sin. \Phi \left[ \begin{smallmatrix} a \\ \sin \Phi \end{smallmatrix} \begin{smallmatrix} \Phi=0 \\ \Phi=90^\circ \end{smallmatrix} \right]$ . Cum enim ante termini fuissent  $x=0$  et  $x=1$ , iis nunc respondent  $\Phi=0$  et  $\Phi=90^\circ$  siue  $\Phi=\frac{\pi}{2}$ . Hic igitur totum negotium eo redit, ut formula  $l \sin. \Phi$  commode in seriem infinitam converta-

Hunc autem finem ponamus  $l \sin. \Phi = s$  eritque  
 $\frac{1}{2} \sin. \Phi = \frac{1}{2} s$ . Novimus autem esse

$$\frac{1}{2} \sin. \Phi = \frac{1}{2} s \sin. \Phi + \frac{1}{2} s \sin. \Phi + \frac{1}{2} s \sin. \Phi + \frac{1}{2} s \sin. \Phi + \text{etc.}$$

Si enim unumque per  $\sin. \Phi$  multiplicemus, ob

$$\frac{1}{2} \sin. \Phi \sin. \Phi = \cos. (n-1) \Phi - \cos. (n+1) \Phi,$$

eritque prodit

$$\cos. \Phi = \cos. \Phi + \cos. 3 \Phi + \cos. 5 \Phi + \cos. 7 \Phi + \cos. 9 \Phi + \text{etc.}$$

$$\cos. 3 \Phi = \cos. 5 \Phi - \cos. 7 \Phi - \cos. 9 \Phi - \text{etc.}$$

Hæc igitur serie pro  $\frac{\cos. \Phi}{\sin. \Phi}$  in usum vocata erit

$$s = C - \cos. 2 \Phi - \cos. 4 \Phi - \cos. 6 \Phi - \cos. 8 \Phi - \cos. 10 \Phi - \text{etc.}$$

ubi cum  $\sin. \Phi = l \sin. \Phi$  ideoque  $s = 0$ , quando  $\sin. \Phi = 1$

ideoque  $\Phi = \frac{\pi}{2}$ , constantem  $C$  ita definire oportet, ut posito

$\Phi = 90^\circ$  evadat  $s = 0$ , ex quo colligitur fore

$$C = \frac{1}{1} + \frac{1}{3} + \frac{1}{5} + \frac{1}{7} + \frac{1}{9} + \text{etc.} = -\frac{1}{2}.$$

§. 7. Cum igitur sit

$$l \sin. \Phi = -\frac{1}{2} \cos. 2 \Phi - \frac{1}{3} \cos. 4 \Phi - \frac{1}{5} \cos. 6 \Phi - \frac{1}{7} \cos. 8 \Phi - \text{etc.}$$

erit valor formulæ propositæ

$$\frac{1}{2} \sin. \Phi / \sin. \Phi = C - \Phi / 2 - \frac{1}{3} \sin. 2 \Phi - \frac{1}{8} \sin. 4 \Phi - \frac{1}{24} \sin. 6 \Phi - \frac{1}{64} \sin. 8 \Phi - \frac{1}{128} \sin. 10 \Phi - \text{etc.}$$

quæ expressio cum evanescere debeat posito  $\Phi = 0$ , con-

stans hic ingressa erit  $C = 0$ , ita ut iam in genere sit

$$\frac{1}{2} \sin. \Phi / \sin. \Phi = -\Phi / 2 - \frac{1}{3} \sin. 2 \Phi - \frac{1}{8} \sin. 4 \Phi - \frac{1}{24} \sin. 6 \Phi - \frac{1}{64} \sin. 8 \Phi - \frac{1}{128} \sin. 10 \Phi - \text{etc.}$$

Quodsi iam hic capiatur  $\Phi = 90^\circ = \frac{\pi}{2}$ , omnium angulorum

$2 \Phi$ ;  $4 \Phi$ ;  $6 \Phi$ ;  $8 \Phi$  etc. qui hic occurrunt sinus evane-

scunt, ideoque valor quaesitus erit

$$S = \frac{1}{2} \sin. \Phi / \sin. \Phi \left[ \text{ad } \Phi = 90^\circ \right] = -\frac{\pi}{2} / 2$$

quemadmodum etiam in priore demonstratione ostendimus.

§. 8.

§. 8. Ista autem demonstratio praecedenti ideo longe antecellit, quod nobis non solum valorem formulae propositae exhibeat casu quo  $\Phi = 90^\circ$ , sed etiam verum eius valorem ostendat, quicumque angulus pro  $\Phi$  accipiat, id quod ad ipsam formulam propositam  $\int \frac{dx \sqrt{1-x^2}}{\sqrt{1-x^2}}$  transferri poterit, cuius adeo valorem pro quolibet valore ipsius  $x$  assignare poterimus. Quodsi enim istius formulae valorem desideremus ab  $x=0$  usque ad  $x=a$ , quaeratur angulus  $\alpha$  cuius sinus sit aequalis ipsi  $a$  atque semper habebitur

$$\int \frac{dx \sqrt{1-x^2}}{\sqrt{1-x^2}} \left[ \frac{ab}{ad} \frac{x}{a} \right] = -a \int 2 - \frac{2 \sin. 2\alpha}{2^2} - \frac{2 \sin. 4\alpha}{4^2} - \frac{2 \sin. 6\alpha}{6^2} - \frac{2 \sin. 8\alpha}{8^2} - \text{etc.}$$

Vnde patet quoties fuerit  $\alpha = \frac{\pi}{2}$ , denotante  $i$  numerum integrum quemcunque, quoniam omnes sinus evanescunt, valor formulae his casibus finite exprimi per  $-\frac{i\pi}{2} \int 2$ ; aliis vero casibus valor nostrae formulae per seriem infinitam satis concinnam exprimetur. Ita si capiatur  $a = \frac{1}{\sqrt{2}}$ ,

vt sit  $\alpha = \frac{\pi}{4}$  valor nostrae formulae erit

$$-\frac{\pi}{4} \int 2 - \frac{2}{2^2} + \frac{2}{6^2} - \frac{2}{10^2} + \frac{2}{14^2} - \frac{2}{18^2} + \frac{2}{22^2} - \text{etc.}$$

quae series elegantius ita exprimitur:

$$-\frac{\pi}{4} \int 2 - \frac{1}{2} \left( 1 - \frac{1}{3^2} + \frac{1}{5^2} - \frac{1}{7^2} + \frac{1}{9^2} - \frac{1}{11^2} + \text{etc.} \right)$$

sicque hic occurrit series satis memorabilis

$$1 - \frac{1}{9} + \frac{1}{25} - \frac{1}{49} + \frac{1}{81} - \frac{1}{121} + \text{etc.}$$

cuius summam nullo adhuc modo ad mensuras cognitae revocare licuit.

§. 9. Quoniam tam egregia series hic se quasi praeter expectationem obtulit, etiam alios casus evolamus notabiliores, sumamusque  $a = \frac{1}{2}$ , vt sit  $\alpha = 30^\circ = \frac{\pi}{6}$  atque nostrae formulae hoc casu valor erit

$$-\frac{\pi}{6} \int 2 - \frac{\sqrt{3}}{2^2} - \frac{\sqrt{3}}{4^2} + \frac{\sqrt{3}}{8^2} + \frac{\sqrt{3}}{10^2} - \frac{\sqrt{3}}{14^2} - \frac{\sqrt{3}}{16^2} + \text{etc.}$$

quae expressio ita exhiberi potest

$$-\frac{\pi}{6} \int 2 - \frac{\sqrt{3}}{4} \left( 1 + \frac{1}{2^2} - \frac{1}{4^2} - \frac{1}{5^2} + \frac{1}{7^2} + \frac{1}{8^2} - \frac{1}{10^2} - \frac{1}{11^2} + \text{etc.} \right)$$

in



in qua serie quadrata multiplorum ternarii deficiunt. Summa nunc simili modo  $a = \frac{\sqrt{13}}{2}$ , ut fit  $\alpha = 60^\circ = \frac{\pi}{3}$ , ac valor nostrae formulae hoc casu prodibit

$$\frac{1}{3} - \frac{1}{3 \times 2} + \frac{1 \times 3}{2^2} - \frac{1 \times 3}{4^2} + \frac{1 \times 5}{8^2} - \frac{1 \times 5}{10^2} + \frac{1 \times 7}{14^2} - \frac{1 \times 7}{16^2} + \text{etc.}$$

five hoc modo exprimitur:

$$\frac{3 \cdot 1 \cdot 2 \cdot 1}{4} \pi 9 2 - \frac{1^3}{4} \left( 1 - \frac{1}{2^2} + \frac{1}{4^2} - \frac{1}{6^2} + \frac{1}{8^2} - \frac{1}{10^2} + \frac{1}{12^2} + \text{etc.} \right)$$

Adhuc alia demonstratio integrationis propositae.

§. 10. Introducatur in formulam nostram angulus  $\Phi$ , cuius cosinus sit  $=x$ , siue sit  $x = \cos. \Phi$  et formula nostra induet hanc formam:  $-f d\Phi / \cos. \Phi$ , quod integrale a  $\Phi = 90^\circ$  vsque ad  $\Phi = 0$  erit extendendum. Quod si autem hos terminos permutemus, valor  $S$ , quem quaerimus, ita exprimitur:

$$S = \int d\phi \, l \cos^2 \phi \left[ \frac{a}{\sin \phi} \frac{\partial}{\partial \phi} \right]_{\phi=0}^{\phi=\pi/2}.$$

Ut hic  $l \cos \Phi$  in seriem idoneam convertamus, statuamus  
 in ante  $s = l \cos \Phi$ , eritque:  $ds = -\frac{d \Phi \sin \Phi}{\cos \Phi}$ . Constat autem  
 per seriem esse

$$\frac{\sin. \phi}{\cos. \phi} = 2 \sin. 2\phi - 2 \sin. 4\phi + 2 \sin. 6\phi - 2 \sin. 8\phi + \text{etc.}$$

# Cum enim in genere fit

$$2 \sin. n \Phi \cos. \Phi = \sin. (n + 1) \Phi + \sin. (n - 1) \Phi$$

si vtrunque per  $\cos. \Phi$  multiplicemus orietur

$$\begin{aligned} \text{fin. } \Phi = & \text{fin. } 3 \Phi - \text{fin. } 5 \Phi + \text{fin. } 7 \Phi - \text{fin. } 9 \Phi \\ & + \text{fin. } \Phi - \text{fin. } 3 \Phi + \text{fin. } 5 \Phi - \text{fin. } 7 \Phi + \text{fin. } 9 \Phi \text{ etc.} \end{aligned}$$

quare cum sit  $ds = -\frac{d \oplus sm. \Phi}{cd. \oplus}$ , erit nunc

$$S = C + \frac{\cos . 2 \Phi}{1} - \frac{\cos . 4 \Phi}{2} + \frac{\cos . 6 \Phi}{3} - \frac{\cos . 8 \Phi}{4} + \frac{\cos . 10 \Phi}{5} - \text{etc.}$$

Quia igitur est  $s = l \cos. \phi$ , evidens est posito  $\phi = 0$  fieri  
debere  $s = 0$ , vnde colligitur

$$C = -\frac{1}{1} + \frac{1}{2} - \frac{1}{3} + \frac{1}{4} - \frac{1}{5} + \text{etc.} = -.72$$

*Acta Acad. Imp. Sc. Tom. I. P. II.*

B

**ficque**



sicque erit  $\int d\phi \cos \phi = \phi + \frac{\cos 2\phi}{2} - \frac{\cos 4\phi}{4} + \frac{\cos 6\phi}{6} - \frac{\cos 8\phi}{8} + \text{etc.}$

quae series ducta in  $2\phi$  et integrata praebet  
 $S = \int d\phi \cos \phi = C - \phi + \frac{\sin 2\phi}{2} - \frac{\sin 4\phi}{4} + \frac{\sin 6\phi}{6} - \frac{\sin 8\phi}{8} + \frac{\sin 10\phi}{10} - \text{etc.}$

quae expressio quia sponte evanescit posito  $\phi = 0$ , inde patet fore  $C = 0$ , sicque habebimus

$$\int d\phi \cos \phi = -\phi + \frac{1}{2} \left( \frac{\sin 2\phi}{2} - \frac{\sin 4\phi}{4} + \frac{\sin 6\phi}{6} - \frac{\sin 8\phi}{8} + \frac{\sin 10\phi}{10} - \text{etc.} \right)$$

Sumto igitur  $\phi = \frac{\pi}{2} = 90^\circ$ , oritur ut ante  $S = -\frac{\pi}{2} + 2$

Praeterea vero etiam hinc integrale ad quemvis terminum usque extendere licet.

§. 11. Quodsi formulam posteriorem a praecedente subtrahamus, adipiscemur in genere hanc integrationem:  
 $\int d\phi \tan \phi = -\sin 2\phi - \frac{1}{3} \sin 6\phi - \frac{1}{5} \sin 10\phi - \text{etc.}$   
 unde patet hoc integrale evanescere casibus  $\phi = 90^\circ$  et in genere  $\phi = \frac{\pi}{2}$ . Postquam igitur istam integrationem triplici modo demonstraui, ipsam Analysin, quae me primum huc perduxit, hic delucide sum expositurus.

Analysis ad integrationem formulae  $\int \frac{dx \tan x}{\sqrt{1-x^2}}$  aliarumque similium perducens.

§. 12. Tota haec Analysis innititur sequenti Lemmati a me iam olim demonstrato: Posito breuitatis gratia

$(1-x^n)^{\frac{m-n}{n}} = X$ , si hinc duae formulae integrales formantur  $\int X x^{p-1} dx$  et  $\int X x^{q-1} dx$ , quae a termino  $x=0$  usque ad terminum  $x=1$  extendantur, ratio horum valorum sequenti modo ad productum ex infinitis factoribus conflatum reduci potest

$$\frac{\int X x^{p-1} dx}{\int X x^{q-1} dx} = \frac{(m+p)q}{p(m+q)} \cdot \frac{(m+p+n)(q+n)}{(p+n)(m+q+n)} \cdot \frac{(m+p+2n)(q+2n)}{(p+2n)(m+q+2n)} \text{ etc.}$$

vbi

vbi scilicet singuli factores tam numeratoris, quam denominatoris continuo eadem quantitate  $n$  augentur. Hic autem probe tendendum est, veritatem istius lemmatis sub-  
sternere non posse, nisi singulae litterae  $m$ ,  $n$ ,  $p$  et  $q$  deno-  
tent numeros positivos, quos tamen semper tanquam in-  
tegrorum spectare licet.

§. 13. Circa has duas formulas integrales, a termino  
 $x=0$  vsque ad  $x=1$  extensas, duo casus imprimis seor-  
sim notari merentur, quibus integratio actu succedit, ve-  
nusque valor absolute assignari potest. Prior casus locum  
habet, si fuerit  $p=n$ , ita ut formula sit  $\int X x^{n-1} dx$ . Po-

sito enim  $x^n=y$  fiet  $X=(1-y)^{\frac{m-n}{n}}$  et  $x^{n-1}dx=\frac{1}{n}dy$

sicque ista formula evadet  $\frac{1}{n} \int dy (1-y)^{\frac{m-n}{n}}$ , pariter a ter-  
mino  $y=0$  vsque ad  $y=1$  extendenda, quae porro po-

sito  $1-y=z$ , abit in hanc formulam  $-\frac{1}{n} \int z^{\frac{m-n}{n}} dz$  a  
termino  $z=1$  vsque ad  $z=0$  extendendam, eius ergo inte-

grale manifestum est  $-\frac{1}{m} z^{\frac{m}{n}} + \frac{1}{m}$ , unde facto  $z=0$  valor  
erit  $-\frac{1}{m}$ .

Consequenter pro casu  $p=n$  habebimus

$$\int X x^{n-1} dx \left[ \begin{smallmatrix} ab \\ cd \end{smallmatrix} \begin{smallmatrix} x \\ x \end{smallmatrix} \right] = \frac{1}{m}$$

sicque si fuerit vel  $p=n$  vel  $q=n$ , integrale absolute  
innotescit.

§. 14. Alter casus notatu dignus est quo  $p=n-m$ ,  
ita ut formula integranda sit  $\int X x^{n-m} dx$ , tum enim, si

ponatur  $x(1-x^n)^{\frac{1}{n}} = y$ , posito  $x=0$  fiet  
 $y=0$ , at posito  $x=1$  fiet  $y=1$ ; tum autem erit

$$y^{n-m} = \frac{x^{n-m}}{(1-x^n)^{\frac{n-m}{n}}} = X x^{n-m}$$

B 2

unde

vbi

unde formula integranda erit  $\int y^{n-m} \frac{dx}{x}$ . Cum igitur sit  
 $\frac{dx}{x} = \frac{dy}{y(1+y^n)}$ , erit  $\frac{dx}{x} = \frac{dy}{y} - \frac{y^n dy}{1+y^n}$ , unde colligitur  $x^n = \frac{y^n}{1+y^n}$ , ideo-  
 que  $n \log x = n \log y - \log(1+y^n)$ , cuius differentiatio praebet

$$\frac{dx}{x} = \frac{dy}{y} - \frac{y^n dy}{1+y^n}$$

quo valore substituto formula nostra integranda erit

$\int \frac{y^{n-m} dy}{1+y^n}$  a termino  $y=0$  vsque ad  $y=\infty$  extendenda,  
 quae formula ideo est notatu digna, quod ab omni irra-  
 tionalitate est liberata.

§. 15. Quoniam igitur hoc casu ad formulam ra-  
 tionale sumus perducti, ex elementis calculi integralis  
 constat, eius integrationem semper per logarithmos et ar-  
 cus circulares absolui posse, tum vero pro hoc casu non  
 ita pridem ostendi, huius formulae:  $\int \frac{y^{n-m} dy}{1+y^n}$  integrale ab  
 $x=0$  vsque ad  $x=\infty$  extensum reduci ad valorem

$\frac{\pi}{n \sin \frac{m\pi}{n}}$ , facta igitur applicatione pro nostro casu habebimus

$$\int \frac{y^{n-m} dy}{1+y^n} = \frac{\pi}{n \sin \frac{(n-m)\pi}{n}} = \frac{\pi}{n \sin \frac{m\pi}{n}}$$

quamobrem pro casu  $p=n-m$  valor integralis sequenti  
 modo absolute exprimi potest, eritque

$$\int_0^\infty \frac{x^{p-m} dx}{1+x^n} = \frac{\pi}{n \sin \frac{m\pi}{n}}$$

quod idem manifestum tenendum est, si fuerit  $q=n-m$ .

§. 16. His praemissis ponamus porro breuitatis gratia

$$\int X x^{p-r} dx \left[ \begin{smallmatrix} ab \\ ad \end{smallmatrix} \frac{x}{x} \right] = P \text{ et}$$

$$\int X x^{q-r} dx \left[ \begin{smallmatrix} ab \\ ad \end{smallmatrix} \frac{x}{x} \right] = Q$$

atque

atque lemma allatum nobis praebet hanc aequationem

$$\frac{P}{Q} = \frac{(m+p)q}{p(m+q)} \cdot \frac{(m+p+n)(q+n)}{(p+n)(m+q+n)} \cdot \frac{(m+p+2n)(q+2n)}{(p+2n)(m+q+2n)} \text{ etc.}$$

Hinc igitur sumendis logarithmis deducimus

$$\begin{aligned} P - Q = & l(m+p) - l p + l(m+p+n) - l(p+n) + l(m+p+2n) - l(p+2n) \text{ etc.} \\ & + l q - l(m+q) + l(q+n) - l(m+q+n) + l(q+2n) - l(m+q+2n) \text{ etc.} \end{aligned}$$

haecque aequalitas semper locum habebit, quicumque valores litteris  $m$ ,  $n$ ,  $p$  et  $q$  tribuantur, dummodo fuerint positivi.

§. 17. Cum igitur haec aequalitas in genere subsistat, etiam veritati erit consentanea, quando quaequam harum litterarum  $m$ ,  $n$ ,  $p$  et  $q$  infinite parum immutantur, sine tanquam variables spectantur. Hanc ob rem consideremus solam quantitatem  $p$  tanquam variabilem, ita ut reliquae litterae  $m$ ,  $n$  et  $q$  maneant constantes, ideoque etiam quantitas  $Q$  erit constans, dum altera  $P$  variabitur; ex quo differentiando nascemur hanc aequationem:

$$\frac{dP}{P} = \frac{dp}{m+p} - \frac{dp}{p} + \frac{dp}{m+p+n} - \frac{dp}{p+n} + \frac{dp}{m+p+2n} - \frac{dp}{p+2n} + \frac{dp}{m+p+3n} - \frac{dp}{p+3n} + \text{etc.}$$

ubi totum negotium eo redit, quemadmodum differentiale formulae  $P$ , quae est integralis, exprimi oporteat.

§. 18. Cum igitur  $P$  sit formula integralis solam quantitatem  $x$  tanquam variabilem involuens, quandoquidem in eius integratione exponens  $p$  ut constans tractari debet, demum post integrationem ipsam quantitatem  $P$  tanquam functionem duarum variabilium  $x$  et  $p$  spectare licebit, unde quaestio huc redit, quomodo valorem, hoc caractere  $(\frac{dP}{dp})$  exprimi solitum inuestigare oporteat, qui si indicetur littera  $\Pi$ , aequatio ante inuenta hanc induet formam:

$$\frac{\Pi}{P} = \frac{1}{m+p} - \frac{1}{p} + \frac{1}{m+p+n} - \frac{1}{p+n} + \frac{1}{m+p+2n} - \frac{1}{p+2n} + \text{etc.}$$

B 3

Hanc

Hanc vero seriem infinitam haud difficulter ad expressionem finitam reuocare licebit hoc modo: Ponatur

$$s = \frac{v^{m+p}}{m+p} - \frac{v^p}{p} + \frac{v^{m+p+n}}{m+p+n} - \frac{v^{p+n}}{p+n} + \frac{v^{m+p+2n}}{m+p+2n} - \frac{v^{p+2n}}{p+2n} + \text{etc.}$$

ita vt facto  $v = 1$  littera  $s$  nobis exhibeat valorem quae-  
fitum  $\frac{\Pi}{P}$ ; at vero differentiatio nobis dabit

$$\frac{d s}{d v} = v^{m+p-1} - v^{p-1} + v^{m+p+n-1} - v^{p+n-1} + v^{m+p+2n-1} - v^{p+2n-1} + \text{etc.}$$

cuius seriei infinitae summa manifesto est

$$\frac{v^{m+p-1} - v^{p-1}}{1 - v^n} = \frac{v^{p-1} (v^m - 1)}{1 - v^n}.$$

Hinc igitur vicissim concludimus fore

$$S = \int \frac{v^{p-1} (v^m - 1) d v}{1 - v^n}$$

quae formula integralis a  $v = 0$  vsque ad  $v = 1$  est ex-  
tendenda; sicque habebimus

$$\frac{\Pi}{P} = \int \frac{v^{p-1} (v^m - 1) d v}{1 - v^n} \left[ \begin{array}{l} \text{a } v = 0 \\ \text{ad } v = 1 \end{array} \right].$$

§. 19. Ad valorem autem  $(\frac{d P}{d p})$ , quem hic littera  $\Pi$  indicauimus, inuestigandum, ex principiis calculi integralis ad functiones duarum variabilium applicati iam satis notum est differentiale formulae integralis  $P = \int X x^{p-1} d x$  ex sola variabilitate ipsius  $p$  oriundum obtineri, si formula post si-  
gnum integrationis posita  $X x^{p-1}$  ex sola variabilitate ip-  
sius  $p$  differentietur atque elementum  $d p$  signo integratio-  
nis praefigatur; at vero quia  $X$  non continet  $p$ , hic vt  
constans tractari debet: potestatis vero  $x^{p-1}$  differentiale  
hinc natum erit  $x^{p-1} d p l x$ ; quam ob rem ex hac diffe-  
rentiatione orietur  $d P = d p \int X x^{p-1} d x l x$ , ita vt tantum  
post signum integrationis factor  $l x$  accesserit, ex quo ma-  
nifestum

manifestum est, fore

$$\Pi = \int X x^{p-1} dx \log x \left[ \frac{ab}{ad} x \equiv 1 \right].$$

Hinc igitur sequens theorema generale constituere licebit.

### Theorema generale.

§. 20. Posito breuitatis gratia  $X = (1 - x^n)^{\frac{m-n}{n}}$  si sequentes formulae integrales omnes a termino  $x = 0$  ad terminum  $x = 1$  extendantur, sequens aequalitas semper erit veritati consentanea:

$$\int \frac{X x^{p-1} dx \log x}{\int X x^{p-1} dx} = \int \frac{x^{p-1} (x^m - 1) dx}{1 - x^n}$$

nihil enim obstat, quo minus loco  $v$  scriberemus  $x$ , quandoquidem isti valores tantum a terminis integrationis pendent.

§. 21. Hoc igitur modo deducti sumus ad integrationem huiusmodi formularum  $\int X x^{p-1} dx \log x$  in quibus quantitas logarithmica  $\log x$  post signum integrationis tanquam factor inest, quarum valorem exprimere licuit per binas formulas integrales ordinarias, cum fit

$$\int X x^{p-1} dx \log x = \int X x^{p-1} dx \cdot \int \frac{x^{p-1} (x^m - 1) dx}{1 - x^n}$$

integralibus scilicet ab  $x = 0$  ad  $x = 1$  extensis, vbi breuitatis gratia posuimus  $(1 - x^n)^{\frac{m-n}{n}} = X$ . Hinc igitur pro binis casibus memorabilibus supra expositis bina theoremata particularia deriuemus.

### Theorema particulare I, quo $p = n$ .

§. 22. Quoniam supra vidimus casu  $p = n$  fieri  $\int X x^{n-1} dx = \frac{1}{m}$ , hoc valore substituto habebimus istam aequationem satis elegantem:

$$\int X x^{n-1} dx \log x = \frac{1}{m} \int \frac{x^{n-1} (x^m - 1) dx}{1 - x^n} \quad \text{dum}$$

dum scilicet ambo integralia ab  $x=0$  ad  $x=1$  extenduntur.

Theorema particulare II, quo  $p=n-m$ .

§. 23. Quoniam pro hoc casu, quo  $p=n-m$  supra ostendimus esse

$$\int X x^{n-m-1} dx = \frac{\pi}{n \sin \frac{m\pi}{n}}$$

nunc deducimur ad sequentem integrationem maxime notata dignam:

$$\int X x^{n-m-1} dx \int x = \frac{\pi}{n \sin \frac{m\pi}{n}} \int \frac{x^{n-m-1} (x^m - 1) dx}{1 - x^n}$$

si quidem haec ambo integralia ab  $x=0$  usque ad  $x=1$  extendantur; ubi meminisse oportet esse

$$X = (1 - x^n)^{\frac{m-n}{n}}$$

§. 24. Hic probe notetur theorema generale latissime patere, propterea quod in eo insunt tres exponentes indefiniti, scilicet  $m$ ,  $n$  et  $p$ , qui penitus arbitrio nostro relinquuntur, quos ergo infinitis modis pro lubitu definire licet, dummodo singulis valores positiui tribuantur, ita ut semper valor huius formulae integralis  $\int X x^{p-1} dx \int x$ , quam ob factorem  $\int x$  tanquam transcendentem spectari oportet, per formulas integrales ordinarias exprimi queat, quae cum sint generalissima, operae pretium erit non nullos casus speciales evolvere.

I. Evolutio casus quo  $m=1$  et  $n=2$ .

§. 25. Hoc igitur casu erit  $X = \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$ , vnde pro hoc casu theorema generale ita se habebit

$$\int \frac{x^{p-1} dx \int x}{\sqrt{1-x^2}} = - \int \frac{x^{p-1} dx}{\sqrt{1-x^2}} \cdot \int \frac{x^{p-1} dx}{1+x}$$

fi-



siquidem singula haec integralia ab  $x=0$  ad  $x=1$  extendantur. Quoniam igitur hic tantum exponens  $p$  arbitrio nostro relinquitur, hinc sequentia exempla perlustremus.

Exemplum I. quo  $p=1$ .

§. 26. Hoc igitur casu aequatio superior hanc induet formam:

$$\int \frac{x dx \sqrt{1-x}}{\sqrt{1-x^2}} = - \int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}} + \int \frac{dx}{1+x}$$

ubi, integralibus ab  $x=0$  ad  $x=1$  extensis, notum est fieri

$$\int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}} = \frac{\pi}{2} \text{ et } \int \frac{dx}{1+x} = l 2$$

ita ut iam habeamus

$$\int \frac{x dx \sqrt{1-x}}{\sqrt{1-x^2}} \left[ \frac{ab}{ad} x \equiv \frac{1}{1} \right] = - \frac{\pi}{2} l 2,$$

quae est ea ipsa formula, quam initio huius dissertationis tractauimus et cuius veritatem iam triplici demonstratione corroborauimus.

§. 27. Eundem valorem elicere licet ex theoremate particulari secundo, quo erat  $p=n-m$ , siquidem nunc ob  $n=2$  et  $m=1$  erit  $p=1$ ; inde enim ob  $X = \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$  istud theorema praebet

$$\int \frac{dx \sqrt{1-x}}{\sqrt{1-x^2}} = \frac{\pi}{2 \sin \frac{\pi}{2}} \int \frac{dx}{1+x} = \frac{\pi}{2} l 2.$$

Exemplum II. quo  $p=2$ .

§. 28. Hoc igitur casu aequatio superior hanc induet formam:

$$\int \frac{x dx \sqrt{1-x}}{\sqrt{1-x^2}} = - \int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}} + \int \frac{x dx}{1+x}$$

iam vero integralibus ab  $x=0$  ad  $x=1$  extensis notum est fore

$$\int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}} = 1 \text{ et } \int \frac{x dx}{1+x} = 1 - l 2$$

Acta Acad. Imp. Sc. Tom. I. P. II.

C

ita

ita ut habeamus

$$\int \frac{x dx \log x}{\sqrt{1-x^2}} \left[ \begin{matrix} ab x = 0 \\ ad x = 1 \end{matrix} \right] = l 2 - 1.$$

§. 29. Quoniam in hac formula integrale  $\int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}}$  algebraice exhiberi potest, cum fit  $1 - \sqrt{1-x^2}$ , valor quaesitus etiam per reductiones consuetas erui potest, cum fit

$$\int \frac{x dx \log x}{\sqrt{1-x^2}} = (1 - \sqrt{1-x^2}) \log x - \int \frac{dx}{x} (1 - \sqrt{1-x^2})$$

positoque  $x = 1$  erit

$$\int \frac{x dx \log x}{\sqrt{1-x^2}} = - \int \frac{dx}{x} (1 - \sqrt{1-x^2})$$

ad quam formam integrandam fiat  $1 - \sqrt{1-x^2} = z$ , unde colligitur  $xx = 2z - z^2$ , ergo  $2 \log x = \log z + \log(2-z)$  sicque fiet  $\frac{dx}{x} = \frac{dz(1-z)}{z(2-z)}$ , quibus valoribus substitutis erit

$$+ \int \frac{dx}{x} (1 - \sqrt{1-x^2}) = + \int \frac{dz(1-z)}{z(2-z)}$$

qui ergo valor erit  $C - z - \log(2-z)$ . Quia igitur posito  $x = 0$  fit  $z = 0$ , constans erit  $C = + \log 2$ ; facto igitur  $x = 1$ , quia tum fit  $z = 1$ , iste valor integralis erit  $\log 2 - 1$ , prorsus ut ante.

§. 30. Eundem valorem suppeditat theorema prius supra allatum, quo erat  $p = n = 2$ ; inde enim statim fit  $\int \frac{x dx \log x}{\sqrt{1-x^2}} = \int - \frac{x dx}{1+x}$ . Ante autem vidimus esse  $\int \frac{x dx}{1+x} = 1 - \log 2$  ita ut etiam hinc prodeat valor quaesitus  $\log 2 - 1$ .

### Exemplum III. quo $p = 3$ .

§. 31. Hoc igitur casu aequatio in theoremate generali allata hanc induet formam:

$$\int \frac{xx dx \log x}{\sqrt{1-x^2}} = - \int \frac{xx dx}{\sqrt{1-x^2}} \cdot \int \frac{xx dx}{1+x}$$

Per reductiones autem notissimas constat esse

$$\int \frac{xx dx}{\sqrt{1-x^2}} \left[ \begin{matrix} ab x = 0 \\ ad x = 1 \end{matrix} \right] = \frac{1}{2} \cdot \pi$$

at

verofractio spuria  $\frac{x^2}{1+x}$  resolvitur in has partes  $x-1+\frac{1}{1+x}$ , unde erit  $\int \frac{x^2 dx}{1+x} = \frac{1}{2} x^2 - x + l(1+x)$ , quod integrale tam manifeste posito  $x=0$ ; facto ergo  $x=1$  eius valor erit  $= -\frac{1}{2}$ ; quomobrem integrale quod quaerimus erit  $\int \frac{x^2 dx}{\sqrt{1-x^2}} [ab x = 0] = -\frac{\pi}{4} (1-2)$ .

#### Exemplum IV. quo $p=4$ .

§ 32. Hoc igitur casu aequatio superior hanc induet formam:

$$\int \frac{x^3 dx}{\sqrt{1-x^2}} = -\int \frac{x^3 dx}{\sqrt{1-x^2}} + \int \frac{x^3 dx}{1+x}$$

Per reductiones autem notissimas constat esse

$$\int \frac{x^3 dx}{\sqrt{1-x^2}} [ab x = 0] = \frac{2}{3}$$

cum vero fractio spuria  $\frac{x^3}{1+x}$  resolvitur in has partes:  $x^2 - x + \frac{1}{1+x}$ , unde integrando fit

$$\int \frac{x^3 dx}{1+x} = \frac{1}{3} x^3 - \frac{1}{2} x^2 + x - l(1+x)$$

ex quo valor formulae erit  $= \frac{5}{6} - \frac{1}{2}$ . His ergo valoribus substitutis adipiscimur hanc integrationem:

$$\int \frac{x^3 dx}{\sqrt{1-x^2}} [ab x = 0] = -\frac{2}{3} (\frac{5}{6} - \frac{1}{2}).$$

#### Exemplum V. quo $p=5$ .

§ 33. Hoc igitur casu aequatio superior hanc induet formam:

$$\int \frac{x^4 dx}{\sqrt{1-x^2}} = -\int \frac{x^4 dx}{\sqrt{1-x^2}} + \int \frac{x^4 dx}{1+x}$$

Constat autem esse

$$\int \frac{x^4 dx}{\sqrt{1-x^2}} [ab x = 0] = \frac{1}{2} \cdot \frac{3}{4} \cdot \frac{\pi}{2}$$

cum vero fractio spuria  $\frac{x^4}{1+x}$  manifesto resolvitur in has partes:  $x^3 - x^2 + x - 1 + \frac{1}{1+x}$ , unde integrando fit

$$\int \frac{x^4 dx}{1+x} = \frac{1}{4} x^4 + \frac{1}{3} x^3 + \frac{1}{2} x^2 - x + l(1+x)$$

ex quo valor formulae erit  $= -\frac{7}{12} + 12$ . His igitur valoribus substitutis prodibit ista integratio:

$$\int \frac{x^4 dx}{\sqrt{1-x^2}} \left[ \begin{matrix} ab \\ ad \end{matrix} \begin{matrix} x \\ x \end{matrix} \begin{matrix} 0 \\ 1 \end{matrix} \right] = -\frac{1}{2} \cdot \frac{3}{4} \cdot \frac{\pi}{2} \left( 12 - \frac{7}{12} \right).$$

Exemplum VI. quo  $p=6$ .

§. 34. Hoc igitur casu aequatio superior induet hanc formam:

$$\int \frac{x^5 dx}{\sqrt{1-x^2}} = - \int \frac{x^5 dx}{\sqrt{1-x^2}} \cdot \int \frac{x^5 dx}{1+x}$$

Constat autem per reductiones notas esse

$$\int \frac{x^5 dx}{\sqrt{1-x^2}} \left[ \begin{matrix} ab \\ ad \end{matrix} \begin{matrix} x \\ x \end{matrix} \begin{matrix} 0 \\ 1 \end{matrix} \right] = \frac{2}{3} \cdot \frac{4}{5}$$

tum vero fractio spuria  $\frac{x^5}{1+x}$  resolvitur in has partes:

$$x^4 - x^3 + x^2 - x + 1 - \frac{1}{x+1}$$

vnde integrando nanciscimur

$$\int \frac{x^5 dx}{1+x} = \frac{1}{5} x^5 - \frac{1}{4} x^4 + \frac{1}{3} x^3 - \frac{1}{2} x^2 + x - 1(1+x)$$

ex quo valor huius formulae erit  $= \frac{47}{30} - 12$ ; quibus valoribus substitutis prodibit ista integratio:

$$\int \frac{x^5 dx}{\sqrt{1-x^2}} \left[ \begin{matrix} ab \\ ad \end{matrix} \begin{matrix} x \\ x \end{matrix} \begin{matrix} 0 \\ 1 \end{matrix} \right] = -\frac{2}{3} \cdot \frac{4}{5} \left( \frac{47}{30} - 12 \right).$$

## II. Evolutio casus quo $m=3$ et $n=2$ .

§. 35. Hic ergo erit  $X = \sqrt{(1-xx)}$ , vnde theorema nostrum generale nobis praebebit hanc aequationem:

$$\int x^{p-1} dx \sqrt{1-xx} = \int x^{p-1} dx \sqrt{1-xx} \cdot \int \frac{x^{p-1} (x^2-1) dx}{1-xx}$$

vbi cum fit

$$\frac{x^3-1}{1-xx} = \frac{-xx-x-1}{x+1} = -x - \frac{2}{x+1}$$

erit postrema formula integralis

$$- \int x^p dx - \int \frac{x^{p-1} dx}{1+x}$$

quae

quae integrata ab  $x=0$  ad  $x=1$  dat

$$-\frac{1}{p+1} \int \frac{x^{p+1} dx}{1+x}$$

quam ob rem habebimus

$$\int_0^1 \frac{x^p dx}{\sqrt{1-xx}} = \int_0^1 x^{p-1} dx \sqrt{1-xx} \left( \frac{1}{p+1} + \int \frac{x^{p-1} dx}{1+x} \right)$$

Hinc igitur sequentia exempla notasse iuuabit.

### Exemplum I. quo $p=1$

§. 36. Pro hoc igitur casu postremus factor euadet,  $\frac{1}{2}$ , ita ut sit

$$\int dx \sqrt{1-xx} = -\left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2}\right) \int dx \sqrt{1-xx}.$$

Pro formula autem  $\int dx \sqrt{1-xx}$  statuatur  $\sqrt{1-xx} = 1-vx$  fietque  $x = \frac{2v-1}{1+v}$  et  $\sqrt{1-xx} = \frac{1-v^2}{1+v}$  atque  $dx = \frac{2dv(1-vv)}{(1+vv)^2}$  unde fiet  $dx \sqrt{1-xx} = \frac{2dv(1-vv)}{(1+vv)^2}$  cuius integrale resoluitur in has partes:  $\frac{2v}{(1+vv)^2} = \frac{v}{1+vv} + A \tan g. v$ ; quae expressio, cum extendi debeat ab  $x=0$  vsque ad  $x=1$ , prior terminus erit  $v=0$ , alter vero terminus est  $v=1$ ; ita ut integrale illud a  $v=0$  vsque ad  $v=1$  extendi debeat. At vero illa expressio sponte euanescit posito  $v=0$ , facto autem  $v=1$ , valor integralis erit  $=\frac{\pi}{4}$ , quam ob rem habebimus

$$\int_0^1 \sqrt{1-xx} dx = \left[ \frac{2v}{1+vv} + A \tan g. v \right]_{v=0}^{v=1} = -\frac{\pi}{4} \left( \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right).$$

§. 37. Hic quidem calculum per longas ambages euoluimus, prouti reductio ad rationalitatem formulae  $\sqrt{1-xx}$  manuduxit; at vero solus aspectus formulae  $\int dx \sqrt{1-xx}$  statim declarat, eam exprimere aream quadrantis circuli, cuius radius  $=1$ , quem nouimus esse  $=\frac{\pi}{4}$ . Caeterum adhiberi potuisset ista reductio:

$$\int dx \sqrt{1-xx} = \frac{1}{2} x \sqrt{1-xx} + \frac{1}{2} \int \frac{dx}{\sqrt{1-xx}}$$

cuius valor ab  $x=0$  ad  $x=1$  extensus manifesto dat  $\frac{\pi}{4}$ .

Exemplum II. quo  $p = 2$ .

§. 38. Hoc ergo casu postremus factor fit

$$\frac{1}{3} + \int \frac{x dx}{1+x} = \frac{1}{3} - \ln 2$$

ficque habebimus

$$\int x dx \sqrt{1-xx} = -\left(\frac{1}{3} - \ln 2\right) \int x dx \sqrt{1-xx}$$

perspicuum autem est esse

$$\int x dx \sqrt{1-xx} = C - \frac{1}{3}(1-xx)^{\frac{3}{2}}$$

qui valor ab  $x=0$  ad  $x=1$  extensus praebebat  $\frac{1}{3}$ , ita ut habeamus

$$\int x dx \sqrt{1-xx} \left[ \frac{ab}{ad} x = 1 \right] = -\frac{1}{3} \left( \frac{1}{3} - \ln 2 \right).$$

III. Evolutio casus quo  $m=1$  et  $n=3$ .

§. 39. Hoc igitur casu erit  $X = \frac{1}{\sqrt{1-x^3}}$ , unde

theorema generale nobis praebebat hanc aequationem:

$$\int \frac{x^{p-1} dx \sqrt{1-xx}}{\sqrt{(1-x^3)^2}} = \int \frac{x^{p-1} dx}{\sqrt{(1-x^3)^2}} - \int \frac{x^{p-1} (x-1) dx}{\sqrt{(1-x^3)^2}}$$

ubi postrema formula reducitur ad hanc:  $-\int \frac{x^{p-1} dx}{xx+x+1}$ , ita ut habeamus

$$\int \frac{x^{p-1} dx \sqrt{1-xx}}{\sqrt{(1-x^3)^2}} = -\int \frac{x^{p-1} dx}{\sqrt{(1-x^3)^2}} + \int \frac{x^{p-1} dx}{xx+x+1}$$

sequentia igitur exempla adiungamus.

Exemplum I. quo  $p=1$ .

§. 40. Hoc igitur casu postremus factor evadit

$$\int \frac{dx}{xx+x+1}, \text{ cuius integrale indefinitum reperitur } \frac{2}{\sqrt{3}} \operatorname{Atg} \frac{x\sqrt{3}}{2+x}$$

qui valor posito  $x=1$  abit in  $\frac{\pi}{\sqrt{3}}$ ; quocirca hoc casu habeamus



habebimus

$$\int \frac{dx}{\sqrt{(1-x^2)^2}} = \frac{\pi}{2} \int \frac{dx}{\sqrt{(1-x^2)^2}}$$

at vero formula integralis  $\int \frac{dx}{\sqrt{(1-x^2)^2}}$  peculiarem quantita-  
tem transcendente inuoluit, quam neque per logarith-  
mos, neque per arcus circulares explicare licet.

### Exemplum II. quo $p=2$ .

§ 41. Hoc igitur casu postremus factor erit  $\int \frac{x dx}{1+x+xx}$   
qui in has partes resoluitur:

$$\int \frac{x dx}{1+x+xx} = \frac{1}{2} \int \frac{dx}{1+x+xx}$$

ubi partis prioris integrale est

$$\frac{1}{2} \log(1+x+xx) = \frac{1}{2} \log 3 \quad (\text{posito scilicet } x=1)$$

alterius vero partis integrale est  $-\frac{1}{2} \cdot \frac{\pi}{\sqrt{3}}$ , quo valore sub-  
stituto habebimus

$$\int \frac{x dx}{\sqrt{(1-x^2)^2}} = -\frac{1}{2} \left( \log 3 - \frac{\pi}{\sqrt{3}} \right) \int \frac{x dx}{\sqrt{(1-x^2)^2}}$$

Nunc vero istam formulam integram commodè assignare  
licet per reductionem supra initio indicatam; cum enim  
hic sit  $m=1$  et  $n=3$ , tum vero sumserimus  $p=2$ ,  
erit  $p=m+n$ . Supra autem § 15. inuenimus, hoc casu  
integrale fore  $\frac{\pi}{m \sin \frac{m\pi}{n}}$ , qui valor nostro casu abit in

$\frac{\pi}{3 \sin \frac{\pi}{3}} = \frac{2}{3} \pi$ . Hoc igitur valore substituto nostram for-  
mulam per meras quantitates cognitae exprimere poteri-  
mus, hoc modo:

$$\int \frac{x dx}{\sqrt{(1-x^2)^2}} \left[ \frac{ab}{dx} \equiv 1 \right] = -\frac{\pi}{3 \sqrt{3}} \left( \log 3 - \frac{\pi}{\sqrt{3}} \right)$$



#### IV. Evolutio casus quo $m=2$ et $n=3$ .

§. 42. Hoc igitur casu erit  $X = \frac{x}{\sqrt[3]{1-x^3}}$  vnde theorema generale praebet istam aequationem:

$$\int \frac{x^{p-1} dx \log x}{\sqrt[3]{1-x^3}} = \int \frac{x^{p-1} dx}{\sqrt[3]{1-x^3}} \cdot \int \frac{x^{p-1} (xx-1) dx}{1-x^3}$$

vbi forma postrema transmutatur in hanc:  $-\int \frac{x^{p-1} dx (1+x)}{1+x+xx^2}$  vnde fiet

$$\int \frac{x^{p-1} dx \log x}{\sqrt[3]{1-x^3}} = -\int \frac{x^{p-1} dx}{\sqrt[3]{1-x^3}} \cdot \int \frac{x^{p-1} dx (1+x)}{1+x+xx^2}$$

vnde sequentia exempla expediamus.

##### Exemplum I. quo $p=1$ .

§. 43. Hoc ergo casu membrum postremum erit  $\int \frac{dx (1+x)}{1+x+xx^2}$ , cuius integrale in has partes distribuatur:

$$\frac{1}{2} \int \frac{xx dx + dx}{1+x+xx^2} + \frac{1}{2} \int \frac{dx}{1+x+xx^2}$$

vnde manifesto pro casu  $x=1$  prodit  $\frac{1}{2} (13 + \frac{\pi}{\sqrt[3]{3}})$ ; quamobrem nostra aequatio erit

$$\int \frac{dx \log x}{\sqrt[3]{1-x^3}} = -\frac{1}{2} (13 + \frac{\pi}{\sqrt[3]{3}}) \int \frac{dx}{\sqrt[3]{1-x^3}}$$

In hac autem formula integrali, ob  $m=2$  et  $n=3$ , quia sumimus  $p=1$ , erit  $p=n-m$ ; pro hoc ergo casu per §. 15. valor istius formulae absolute exprimi poterit, eritque  $\int \frac{dx}{\sqrt[3]{1-x^3}} = \frac{2\pi}{3\sqrt[3]{3}}$ ; consequenter etiam hoc casu per quantitates absolutas consequimur hanc formam:

$$\frac{dx \log x}{\sqrt[3]{1-x^3}} \left[ \begin{smallmatrix} ab \infty \\ ad p \equiv 1 \end{smallmatrix} \right] = -\frac{\pi}{3\sqrt[3]{3}} (13 + \frac{\pi}{\sqrt[3]{3}}).$$

§. 44. Quodsi hanc formam cum postrema casus praecedentis, quae itidem absolute prodit expressa, combinemus,

nemus, earum summa primo dabit

$$\int \frac{x dx}{\sqrt[3]{(1-x^3)^2}} + \int \frac{dx}{\sqrt[3]{(1-x^3)}} = -\frac{2\pi l_3}{3\sqrt{3}}$$

Si autem posterior a priore subtrahatur, orietur ista aequatio:

$$\int \frac{dx}{\sqrt[3]{(1-x^3)^2}} = \frac{2\pi\pi}{127}$$

Quoniam hoc modo ad expressiones satis simplices sumus perducti, operae pretium erit ambas aequationes sub alia forma repraesentare, qua binae partes integrales commodè in unam coniungi queant; statuamus scilicet  $\frac{x}{\sqrt[3]{(1-x^3)}} = z$ ,

unde fit  $\frac{xx}{\sqrt[3]{(1-x^3)}} = zz$ , ficque prior formula induet hanc

speciem  $\int \frac{z dz}{\sqrt[3]{(1+z^3)}}$ ; posterior vero istam:  $\int \frac{z dz}{\sqrt[3]{(1+z^3)}}$ ; tum vero habebimus  $\frac{z^3}{1+z^3} = z^3$ , unde fit  $x = \frac{z^3}{1+z^3}$ , ideoque

$$l x = l z - \frac{1}{3} l(1+z^3) = l \frac{z^3}{\sqrt[3]{(1+z^3)}}$$

hincque porro  $\frac{dx}{x} = \frac{dz}{z} - \frac{z dz}{1+z^3}$

quare his valoribus adhibitis prior formula integralis euadit

$$\int \frac{z dz}{\sqrt[3]{(1+z^3)}} l \frac{z^3}{\sqrt[3]{(1+z^3)}}; \text{ altera vero formula erit } \int \frac{dz}{\sqrt[3]{(1+z^3)}} l \frac{z^3}{\sqrt[3]{(1+z^3)}}$$

§ 45. Quoniam autem integralia ab  $x=0$  ad  $x=1$  extendi debent, notandum est, casu  $x=0$  fieri  $z=0$ , at vero casu  $x=1$  prodire  $z=\infty$ , ita ut nouas istas formas a  $z=0$  ad  $z=\infty$  extendi oporteat. Quo observato prior harum formularum dabit

$$\int \frac{z dz}{\sqrt[3]{(1+z^3)}} l \frac{z^3}{\sqrt[3]{(1+z^3)}} \left[ \frac{a}{ad z} \right]_{\infty} = \frac{\pi l_3}{3\sqrt{3}} + \frac{\pi\pi}{27}$$

posterior vero

$$\int \frac{dz}{\sqrt[3]{(1+z^3)}} l \frac{z^3}{\sqrt[3]{(1+z^3)}} \left[ \frac{a}{ad z} \right]_{\infty} = -\frac{\pi l_3}{3\sqrt{3}} - \frac{\pi\pi}{27}$$

Hinc igitur summa harum formularum erit

$$\int \frac{dz}{\sqrt[3]{(1+z^3)}} l \frac{z^3}{\sqrt[3]{(1+z^3)}} = -\frac{2\pi l_3}{3\sqrt{3}}$$

at vero differentia

$$\int \frac{dx(x-1)}{1+x^2} \cdot \frac{1}{\sqrt[3]{1+x^3}} = \frac{2\pi}{27}$$

§. 46. Hic non inutile erit obseruasse, istum logarithmum  $\int \frac{z}{\sqrt[3]{1+z^3}}$  commodè in seriem infinitam satis simplicem conuerti posse; cum enim sit

$$\int \frac{z}{\sqrt[3]{1+z^3}} = \frac{1}{3} \int \frac{z^3}{1+z^3} = -\frac{1}{3} \int \frac{1+z^3}{z^3}$$

erit per seriem

$$\int \frac{z}{\sqrt[3]{1+z^3}} = -\frac{1}{3} \left( \frac{1}{z^3} - \frac{1}{2z^6} + \frac{1}{3z^9} - \frac{1}{4z^{12}} + \frac{1}{5z^{15}} \text{ etc.} \right)$$

verum ista resolutio nullum vsum praestare potest ad integralia haec per series euoluenda, propterea quod potestates ipsius  $z$  in denominatoribus occurrunt, ideoque singulae partes non ita integrari possunt, vt euanescantposito  $z = 0$ .

Exemplum II. quo  $p = 2$ .

§. 47. Hoc igitur casu factor postremus euadit  $\int \frac{xdx(x+1)}{1+x+xx}$ , qui in has duas partes discerpitur:  $\int dx - \int \frac{dx}{1+x+xx}$ , cuius ergo integrale ab  $x=0$  ad  $x=1$  extensum est  $-1 - \frac{\pi}{3\sqrt{3}}$ . Hinc igitur deducimur ad hanc aequationem:

$$\int \frac{xdx \log x}{\sqrt[3]{1-x^3}} = -\left(1 - \frac{\pi}{3\sqrt{3}}\right) \int \frac{xdx}{\sqrt[3]{1-x^3}}$$

Hic autem notandum istam formulam integram nullo modo absolute exhiberi posse, sed peculiarem quandam quantitatem transcendentem inuoluere.

V. Euolutio casus, quo  $m = 2$  et  $n = 4$ .

§. 48. Hoc igitur casu erit  $X = \frac{1}{\sqrt{1-x^4}}$ , vnde theorema nostrum generale nobis dabit hanc aequationem

$$\int \frac{x^{p-1} dx \log x}{\sqrt{1-x^4}} = -\int \frac{x^{p-1} dx}{\sqrt{1-x^4}} \cdot \int \frac{x^{p-1} dx}{1+xx}$$

in vero problema particulare prius pro hoc casu praebet

$$\int \frac{x^2 dx}{1+x^2} = \int \frac{x^2 dx}{1+x^2} \quad \text{Cum autem fit}$$

$$\int \frac{x^2 dx}{1+x^2} = \int \frac{x^2 dx}{1+x^2} \quad \text{erit absolute}$$

$$\int \frac{x^2 dx}{1+x^2} = \int \frac{x^2 dx}{1+x^2} = \frac{1}{4} (1 - \frac{1}{2})$$

at vero hic casus congruit cum supra §. 28. tractato. Si

enim hic ponamus  $xx = y$ , quo facto termini integra-

tionis emant  $y = 0$  et  $y = 1$ , erit  $dx = \frac{1}{2} dy$  et  $x dx = \frac{1}{2} dy$ ,

quibus valoribus substitutis nostra aequatio abibit in hanc

$$\int \frac{y dy}{\sqrt{1-y}} = -\frac{1}{2} (1 - \frac{1}{2}) \quad \text{siue} \quad \int \frac{y dy}{\sqrt{1-y}} = \frac{1}{2} - \frac{1}{2},$$

propterea ut supra.

§. 40. Alterum vero theorema particulare ad praec-

ipuum casum accommodatum dabitur. Si enim ponamus

$$\int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}} = \int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}} \quad \text{est vero}$$

$$\int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}} = \int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}} = \frac{1}{2} \int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}}$$

at cum  $xx = y$ , erit  $dx = \frac{1}{2} dy$  et  $x dx = \frac{1}{2} dy$ ,

igitur ut habeamus

$$\int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}} = \int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}} = -\frac{\pi}{4} \frac{1}{2}.$$

Quod si vero hic ut ante statuamus  $xx = y$ , obtinebitur

$$\int \frac{y dy}{\sqrt{1-y}} = -\frac{\pi}{4} \frac{1}{2}, \quad \text{qui est casus supra §. 26. tractatus. His}$$

duobus casibus exponens  $p$  erat numerus par, unde casus

impares euolui contineat.

### Exemplum I. quo $p = 1$ .

§. 50. Hoc igitur casu formula integralis postrema

fiat  $\int \frac{dx}{1+x^2} = A \tan x$ , ita ut posito  $x=1$  prodeat  $\frac{\pi}{4}$ ; tum vero

aequatio nostra erit,  $\int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}} = -\frac{\pi}{4} \int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}}$ , integra-

libus scilicet ab  $x=0$  ad  $x=1$  extensis; ubi formula

$\int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}}$  arcum curvae elasticae rectangulae exprimit, ideo-

que absolute exhiberi nequit.

III

D 2

Exem-

Exemplum II. quo  $p = 3$ .

§. 51. Hoc ergo casu formula integralis postrema erit  $\int \frac{x x d x}{1+x x} = \int d x - \int \frac{d x}{1+x x}$ , cuius integrale posito  $x = 1$  fit  $= 1 - \frac{\pi}{4}$ , ita ut nunc aequatio nostra euadat

$$\int \frac{x x d x l x}{\sqrt{(1-x^4)}} = - \left( 1 - \frac{\pi}{4} \right) \int \frac{x x d x}{\sqrt{(1-x^4)}}$$

quae formula integralis pariter absolute exhiberi nequit; exprimit enim applicatam curvae elasticae rectangulae.

§. 52. Quoniam autem haec duo exempla ad formulas inextricabiles perduxerunt, tamen iam pridem demonstraui, productum horum duorum integralium  $\int \frac{d x}{\sqrt{(1-x^4)}} \cdot \int \frac{x x d x}{\sqrt{(1-x^4)}}$  aequari areae circuli, cuius diameter  $= 1$ , siue esse  $= \frac{\pi}{4}$ ; quam ob rem, binis exemplis coniungendis, hoc insigne theoremata adipiscimur  $\int \frac{d x l x}{\sqrt{(1-x^4)}} \cdot \int \frac{x x d x l x}{\sqrt{(1-x^4)}} = \frac{\pi^2}{16} \left( 1 - \frac{\pi}{4} \right)$ . Facile autem patet, innumera alia huiusmodi theoremata ex hoc fonte hauriri posse, quae, per se spectata, profundissimae indaginis sunt censenda.